

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING**

DOM
2017-04-26
Meddelad i Jönköping

Mål nr
5838-16

SÖKANDE

Securitas Sverige AB, 556108-6082
Box 12516
102 29 Stockholm

Ombud: Advokaten Göran Johansson
GoJo Advokatbyrå AB
Västerstigen 11 B
163 52 Spånga

KONKURRENSVERKET	
2017-04-26	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

MOTPARTER

1. Skara kommun
532 88 Skara

2. Säkerhetstjänst i Väst AB, 559004-3229
Traversgatan 10
531 40 Lidköping

Ombud för 2: Advokaterna Christoffer Löfquist och Oscar Wackling
Foyen Advokatfirma KB
Södergatan 28
211 34 Malmö

SAKEN

Överprövning av en upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, ÄLOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten förordnar att upphandlingen inte får avslutas innan rättelse vidtagits genom ny anbudsprövning, varvid anbudet från Säkerhetstjänst i Väst AB ska förkastas.

BAKGRUND

Skara kommun (kommunen) har inlett ett förenklat upphandlingsförfarande som i huvudsak gäller ramavtal angående tillhandahållande av bevakningstjänster inom områdena Götene och Skara (refnr: 16/32). Genom tilldel-

Dok.Id 224586

Postadress
Box 2201
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hamngatan 15

Telefon
036-15 66 00
E-post: forvaltningsrattenijonkoping@dom.se
www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se

Telefax
036-15 66 55

Expeditionstid
måndag-fredag
08:00-16:00

ningsbeslut har Säkerhetstjänst i Väst AB (Säkerhetstjänst) antagits. Securitas Sverige AB (Securitas) har ansökt om överprövning.

Förfrågningsunderlaget

Upphandlingsföremålet och formerna för anbudsgivning

Upphandlingen avser tillhandahållande av bevakning och utryckning vid larm i omfattning som framgår av förfrågningsunderlaget och tillhörande bilagor. Avtal kommer att tecknas med en leverantör för hela upphandlingsföremålet. Avsedd avtalsperiod är två år, med möjlighet till maximalt två års förlängning. Alternativa anbud, sidoanbud och reservationer tillåts inte.

Anbudsprövningen

Vid anbudsutvärderingen tillämpas tilldelningsgrunden lägsta pris. För att gå vidare till anbudsutvärderingen ska bl.a. följande krav uppfyllas:

4.1.9 Certifiering

Leverantören ska vara godkänd larmcentral enligt SSF 136:4 avseende sådana larmcentraler som mottar larm från i första hand automatiska inbrotts- och överfallslarmanläggningar och brandlarmanläggningar utförda enligt SBF 110 och enligt avsnitt 6.3 i denna norm.

Leverantören ska klara att ta emot inbrottslarm från Contalservern hos Räddningstjänsten i Falköping via protokollet Accesss V4.

Leverantören ska vara certifierad enligt SSF 1036.

Bevis om detta ska bifogas anbudet.

4.1.10 Tillstånd och auktorisation

Leverantören ska vid anbudstillfället och under hela avtalstiden inneha erforderliga tillstånd och auktorisationer och uppfylla kraven enligt lagen (1974:191) om bevakningsföretag med dess ändringar och tillägg och övriga för tjänsterna/uppdraget i denna upphandling aktuella lagar, förordningar och regler som krävs för att utföra uppdragen enligt denna förfrågan. Bevis om detta ska bifogas anbudet.

Upphörande av tillstånd/auktion under avtalstiden utgör grund för hävning av avtal.

Under avtalstiden kan kommunen, via länsstyrelsen, komma att kontrollera att leverantörens personal är godkänd för aktuella uppdrag hos kommunen. Personal som inte är godkänd kommer att betraktas som allvarligt fel och kommer således att utgöra grund för hävning av avtalet.

Tilldelningsbeslutet

Av tilldelningsbeslutet med tillhörande handlingar framgår bl.a. följande. Två leverantörer har lämnat anbud och båda ansågs kvalificerade. Anbudet från Säkerhetstjänst antogs som det kvalificerade anbudet som innehöll det lägsta priset. Securitas anbud kom på andra plats vid anbudsvärderingen.

YRKANDEN

Securitas yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen inte får avslutas innan rättelse vidtagits genom ny anbudsprövning, varvid anbudet från Säkerhetstjänst ska förkastas.

Kommunen anser att ansökan ska avslås.

Säkerhetstjänst anser att ansökan ska avslås.

VAD PARTERNA ANFÖR

Securitas

Inställning

Säkerhetstjänsts anbud skulle rätteligen ha förkastats:

Dels eftersom anbudet inte uppfyller det obligatoriska kravet i 4.1.10 att vid anbudslämnandet uppfylla kraven i lagen om bevakningsföretag (genom att åta sig att tillhandahålla bevakningstjänsten larmcentral utan att själv inneha den erforderliga auktorisationen för detta),

Dels eftersom Säkerhetstjänst i anbudet åberopar ett annat företags kapacitet för att uppfylla kravet i 4.1.10 om auktorisation för larmcentral enligt lagen om bevakningsföretag, vilket krav till sin natur är sådant att det enbart kan uppfyllas av anbudsgivaren själv.

Då så inte skett har Securitas lidit eller kan komma att lida skada i ÄLOU:s mening.

Utveckling av ansökan

Ett bevakningsföretag som åtar sig att för annans räkning utföra bevakningsverksamhet måste självt inneha auktorisation för det eller de verksamhetslag som åtagandet omfattar. Detta följer av 2 § med hänvisning till 1 § första stycket lagen om bevakningsföretag. Att lagen ska uppfattas på det sättet har klargjorts av Länsstyrelsen i Stockholm i ett beslut om föreläggande den 5 juni 2014. Beslutet överklagades till Förvaltningsrätten i Stockholm, som dock bekräftade att länsstyrelsens lagtolkning var korrekt. Förvaltningsrätten i Stockholms dom har vunnit lag kraft. Kopia av såväl Länsstyrelsen i Stockholms beslut som Förvaltningsrätten i Stockholms dom har givits in till förvaltningsrätten.

Det ovan anförda innebär visserligen inte att ett bevakningsföretag är förhindrat att anlita underleverantörer. Om så sker måste dock såväl bevakningsföretaget som underleverantören inneha auktorisation för det aktuella verksamhetslaget (t.ex. personskydd eller larmcentral). Vidare bör beaktas att Securitas ombud har varit i kontakt med företrädare för såväl Länsstyrelsen i Stockholms län som Länsstyrelsen i Västra Götaland och därvid fått bekräftat att den ovan redovisade lagtolkningen är korrekt.

Av Säkerhetstjänsts anbud framgår att Säkerhetstjänst inte innehar auktorisation för verksamhetslaget larmcentral. Istället åberopar Säkerhetstjänst ett samarbete med en underleverantör som innehar auktorisation för larmcentral. För att gentemot kommunen kunna åta sig att tillhandahålla tjänsten larmcentral måste Säkerhetstjänst dock självt inneha auktorisation för larmcentral. I annat fall uppfylls inte kraven enligt lagen om bevakningsföretag. Säkerhetstjänst bröt därmed mot lagen om bevakningsföretag redan vid anbudslämnandet.

Bemötande av invändningar

Säkerhetstjänst gör gällande att Säkerhetstjänst inte kommer att bedriva verksamhet i form av larmcentral utan att detta kommer att utföras av Lövestad. Det är dock Säkerhetstjänst ensamt som kommer att ingå avtal med kommunen om de verksamhetslag som ingår i uppdraget. Därmed är det Säkerhetstjänst som i förhållande till kommunen åtar sig – i den betydelse som avses i 1 § lagen om bevakningsföretag – att utföra bl.a. verksamhetslaget larmcentral. Kommunen kommer inte att ha någon avtalsrelation med underleverantören Lövestad. I de kommersiella villkoren för upphandlingen anges också tydligt vad gäller underleverantör dels att underleverantör inte får anlitas utan kommunens skriftliga medgivande, dels att leverantören svarar för underleverantör såsom för sig själv.

Rätten att åberopa ett annat företags kapacitet kan inte utsträckas så långt att en anbudsgivare tillåts bryta mot straffsanktionerad näringsrättslig lagstiftning (uppsåtligt eller oaktsamt brott mot 1 § första stycket lagen om bevakningsföretag kan ge böter eller fängelse i högst sex månader se 14 § samma lag). Detta särskilt inte när, som i detta fall, den upphandlande myndigheten ställt upp ett obligatoriskt krav på att leverantörerna ska uppfylla kraven i nämnda lag.

Kommunen

Inställning

Kommunen har inte brutit mot ÄLOU genom att anta anbudet från Säkerhetstjänst. Anbudsprövningen är korrekt genomförd och det saknas grund för ingripande enligt ÄLOU.

Utveckling av inställning

Det är visserligen riktigt att Säkerhetstjänst inte har någon auktorisation för larmcentral. För den del som avser larmcentral har Säkerhetstjänst dock kommit in med bevisning om att underleverantören Lövestad innehar relevant auktorisation. Vidare har Säkerhetstjänst kommit in med bevisning för att Säkerhetstjänst har auktorisation för övriga delar som omfattas av upphandlingen.

Leverantörer har en långtgående rätt att utnyttja andra företags kapacitet för fullgörandet av kontrakt. Att i ett fall som det förevarande inskränka denna rätt på sätt Securitas gör gällande kan inte anses förenligt med föreskrifterna i 15 kap. 15 a § ÄLOU. Vidare bör beaktas att det i detta fall de facto inte är Säkerhetstjänst som ska utföra den del av uppdraget som auktorisationen och certifikatet för larmcentral gäller. Att då kräva att även den leverantör som inte ska utföra en viss del av uppdraget ska uppfylla kraven för just den delen av uppdraget vore alltför långtgående och dessutom oproportionerligt.

Säkerhetstjänst*Inställning*

Säkerhetstjänsts anbud uppfyller samtliga obligatoriska krav och kommunen har således inte brutit mot ÄLOU genom att anta Säkerhetstjänsts anbud.

Utveckling av inställning

Säkerhetstjänst har i sitt anbud åtagit sig att utföra uppdrag i upphandlingen och angett att Lövestad, för uppdrag som avser larmcentral, kommer att engageras som underleverantör. Detta eftersom Lövestad innehar auktorisation enligt bevakningslagen för denna tjänst. Säkerhetstjänst åtar sig inte själv att utföra arbeten som kräver auktorisation för larmtjänst, eftersom dessa faktiskt kommer att utföras av Lövestad. Det är således Lövestad, som också är ett bevakningsföretag enligt bevakningslagens mening, som åtar sig att utföra dessa tjänster och innehar auktorisation för desamma. Säkerhetstjänst kommer inte att bedriva verksamhet i form av larmcentral utan auktorisation, då Lövestad är den som kommer att bedriva sådan verksamhet. Brist avseende uppfyllande av kraven i förfrågningsunderlaget i förhållande till bevakningslagen finns inte.

En anbudsgivare har rätt att åberopa annat företags kapacitet. Denna rätt kan inte begränsas av den upphandlande myndigheten så länge leverantören visar att denne rent faktiskt förfogar över den åberopade kapaciteten. Säkerhetstjänst har visat att Säkerhetstjänst förfogar över Lövestads kapacitet i de fall då uppdrag kräver en auktorisation för larmcentral.

Under punkt 4.1.10 i förfrågningsunderlaget har kommunen – istället för att inskränka anbudsgivares rätt att anlita underleverantörer – valt att införa en skrivning i förfrågningsunderlaget som innebär att grund för hävning föreligger om länsstyrelsen skulle bedöma att det finns personal som inte är godkänd för att utföra uppdragen i upphandlingen. Skrivningen är en säker-

hetsventil gentemot eventuella problem med bristande kvalitet i leverans. Att en sådan skrivning finns med i bestämmelsen visar också på att det inte funnits en avsikt att i övrigt begränsa rätten att åberopa underleverantörers kapacitet, vilket också angetts av kommunen. För det fall leverantören skulle missköta sitt uppdrag – för egen del eller genom åberopande av annans kapacitet – har kommunen helt enkelt formulerat ett kontraktsvillkor som gör det möjligt att häva kontraktet.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Gällande regler

Den 1 januari 2017 trädde lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, i kraft och därigenom upphävdes den äldre lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, ÄLOU. I övergångsbestämmelserna till LOU föreskrivs dock att ÄLOU fortfarande ska gälla för upphandlingar som påbörjats före ikraftträdandet. Eftersom de upphandlingar som förevarande mål gäller har påbörjats före den 1 januari 2017 är ÄLOU tillämpliga dessa mål.

I 1 kap. 9 § ÄLOU anges att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 16 kap. 4 § ÄLOU anges följande. Efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada får allmän förvaltningsdomstol överpröva

1. en upphandling, och
2. giltigheten av ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör.

Av 16 kap. 6 § ÄLOU följer att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan be-

stämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Högsta förvaltningsdomstolen har i rättsfallet HFD 2013 ref. 5 uttalat bl.a. följande. Av 16 kap. ÄLOU framgår att domstolsprocessen i ett upphandlingsmål inleds genom en ansökan och att processen avser en överprövning av den upphandling som klandras i ansökningen. Överprövningen tar inte sikte på upphandlingens materiella resultat utan endast på om myndigheten förfarit formellt korrekt och iakttagit de upphandlingsprinciper och förfaranderegler som anges i ÄLOU. Vid bifall ska domstolen besluta antingen att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan den har rättats. Domstolen är inte beroende av yrkande från parterna när den ska avgöra vilken av dessa åtgärder som den ska besluta om (RÅ 2005 ref. 47) och den som fått bifall till sin ansökan har inte rätt att föra talan mot domstolens val av åtgärd (HFD 2012 ref. 2).

Av EU-domstolens praxis framgår bl.a. följande. Det ankommer på den upphandlande myndigheten att strängt följa de kriterier som den själv har fastställt. Enligt principen om likabehandling krävs dessutom att alla anbudsgivare som är intresserade av ett offentligt kontrakt ges samma möjligheter när de utformar sina anbud och kan veta exakt vilka villkor som gäller för förfarandet samt vara försäkrade om att samma krav gäller för samtliga konkurrenter. Kravet på öppenhet innebär också att samtliga villkor och bestämmelser för tilldelningsförfarandet ska vara formulerade, i meddelandet om upphandling eller i förfrågningsunderlaget, på ett klart, precist och entydigt sätt för att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla anbudsgivare ska kunna förstå den exakta innebörden av dessa och tolka dem på samma sätt (dom i mål C-171/15, *Connexion*). Likabehandlingsprincipen och kravet på öppenhet ska tolkas så, att de utgör hinder för att en ekonomisk aktör utesluts från ett förfarande för offentlig upphandling till följd

av att denne har underlåtit att uppfylla en skyldighet som inte följer uttryckligen av upphandlingsdokumenten eller av gällande nationell lagstiftning, utan av en tolkning av nämnda lagstiftning och av dessa dokument samt av en mekanism som består i att nationella myndigheter eller förvaltningsdomstolar fyller ut luckor i nämnda dokument. Under dessa omständigheter ska likabehandlings- och proportionalitetsprinciperna tolkas så, att de inte utgör hinder för att den ekonomiska aktören tillåts att avhjälpa bristen och uppfylla nämnda skyldighet inom en tidsfrist som den upphandlande myndigheten fastställer (dom i mål C-27/15, *Pizzo*). Varje ekonomisk aktör har visserligen rätt att vad gäller ett visst kontrakt åberopa andra enheters kapacitet, oberoende av den rättsliga arten av förbindelserna mellan aktören och dessa enheter, förutsatt att det visas för den upphandlande myndigheten att anbudssökanden eller anbudsgivaren verkligen kommer att förfoga över de resurser hos dessa enheter som är nödvändiga för fullgörandet av kontraktet. Det är dock inte uteslutet att möjligheten att dra nytta av denna rätt kan begränsas under särskilda förutsättningar, med hänsyn till det aktuella kontraktets föremål och syfte. Så är bland annat fallet när den utomstående enhetens kapacitet, som är nödvändig för att fullgöra kontraktet, inte kan överföras till anbudssökanden eller anbudsgivaren, vilket innebär att den senare kan åberopa nämnda kapacitet endast om denna enhet deltar direkt och personligen i fullgörandet av kontraktet. Vidare kan den upphandlande myndigheten under särskilda omständigheter – med hänsyn till ett visst kontraktets föremål och syfte, för att underlätta ett korrekt fullgörande av kontraktet – i meddelandet om upphandling eller i förfrågningsunderlaget uttryckligen föreskriva exakta regler enligt vilka en ekonomisk aktör får åberopa andra enheters kapacitet, förutsatt att dessa regler står i samband med och i proportion till kontraktets föremål och syfte. Under sådana omständigheter som de som är aktuella i det nationella målet kan artikel 48.3 i direktiv 2004/18 inte tolkas mot bakgrund av artikel 63.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (dom i mål C-324/15, *Partner*).

Förvaltningsrättens bedömning

Inledningsvis konstateras att det i mål om ingripande enligt ÄLOU som huvudprincip gäller att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter han grundar sin talan och att domstolens prövning är begränsad till de grunder som parten har åberopat (se RÅ 2009 ref. 69).

Förutsättningar som uttryckligen följer av lag behöver inte anges som krav i förfrågningsunderlaget. Bristande uppfyllelse av sådana förutsättningar kan således leda till förkastande av anbud. I avsaknad av relevant tidpunkt för kravets uppfyllande i förfrågningsunderlaget ska det i vart fall vara uppfyllt vid tidpunkten för tilldelningsbeslutet (Kammarrätten i Jönköpings dom den 10 oktober 2016 i mål nr 1930-16).

Redan mot bakgrund av att föreskrifterna i punkt 4.1.10 i förfrågningsunderlaget om auktorisation och tillstånd enligt lagen (1974:191) om bevakningsföretag är förenade med krav på bevisning kan konstateras att det inte är fråga om kontraktsvillkor som ska uppfyllas först under kontraktets utförande. Sådana villkor kan nämligen inte förenas med beviskrav, utan endast ett krav på att de ska accepteras utan reservationer eller liknande förbehåll. De nämnda föreskrifterna i förfrågningsunderlaget tar dessutom sikte på förutsättningar som följer av lag. Mot bakgrund härav kan konstateras att det är fråga om obligatoriska krav som ska vara uppfyllda senast vid tidpunkten för tilldelningsbeslutet.

Fråga är därefter om det av lagen (1974:191) om bevakningsföretag följer sådana uttryckliga förutsättningar som Securitas gör gällande.

I 1 § första stycket lagen (1974:191) om bevakningsföretag anges att med bevakningsföretag avses i denna lag den som yrkesmässigt åtar sig att för annans räkning

1. Bevaka fastighet, anläggning, viss verksamhet, offentlig tillställning eller något sådan,
2. Bevaka enskildperson för dennes skydd, eller
3. Bevaka sedlar, mynt eller annan egendom i samband med transport.

I 2 § samma lag anges att bevakningsföretag inte får bedriva verksamhet som avses i 1 § första stycket utan tillstånd enligt denna lag (auktorisation).

I 3 a § samma lag anges att det i ett beslut om auktorisation ska anges vilket eller vilka slag av verksamheter som auktorisationen avser. Därvid ska den verksamhetsslagen betecknas i enlighet med den terminologi som framgår av 3 kap. Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till lagen (1974:191) och förordningen (1989:149) om bevakningsföretag (RPSFS 2012:18, FAP 579-2):

- Värdetransport
- Butikskontroll
- Bevakning av enskild person för dennes skydd
- Bevakning med stöd av förordnande eller särskilt godkännande
- Stationär och ronderande bevakning
- Larmcentral
- Utbildningsverksamhet

I relevanta lagmotiv (prop. 2005/06:136 s. 13 ff.) anges bl.a. följande. Ett bevaknings- eller utbildningsföretag som har fått auktorisation att bedriva en viss eller vissa verksamheter bör givetvis ha möjlighet att efter ansökan bedriva verksamhet också av annat slag. Det bör således vara möjligt att genom ett nytt beslut utvidga den ursprungliga auktorisationen. Som en följd av att auktorisationen kommer att vara begränsad till ett eller flera verksamhetsområden kommer lagens straffbestämmelse (14 §) att bli tillämplig när ett företag bedriver verksamhet av annat slag än den som auktorisationen avser.

Mot bakgrund av det ovan sagda finner förvaltningsrätten att det av lagen (1974:191) om bevakningsföretag följer sådana uttryckliga förutsättningar som Securitas gör gällande, d.v.s. att det saknas lagliga förutsättningar för ett bevakningsföretag att lämna anbud och tilldelas avtal avseende sådan

bevakningsverksamhet som det inte har egen auktorisation för. Detta gäller även om leverantören har för avsikt att anlita underleverantör som har relevant auktorisation. Reglerna i 15 kap. 3 a § ÄLOU ger inte ett bevakningsföretag rätt att i strid med lagen (1974:191) om bevakningsföretag bedriva eller åta sig att bedriva sådan bevakningsverksamhet som det saknar auktorisation för. Därmed kan konstateras att kommunen brutit mot ÄLOU genom att utvärdera och anta anbudet från Säkerhetstjänst, trots att det att detta företag inte uppfyller de legala förutsättningarna för all bevakningsverksamhet som ingår i upphandlingsföremålet. Detta har i sin tur medfört att Securitas lidit eller kan komma att lida skada i ÄLOU:s mening.

Felet är inte hänförligt till upphandlingens konkurrensuppsökande fas. Rättelse är därför en tillräckligt ingripande åtgärd. Det finns således skäl att förordna att upphandlingen inte får avslutas innan rättelse skett genom ny anbudsprövning, varvid anbudet från Säkerhetstjänst ska förkastas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1 D LOU)

Kjell Hammarborg

Rådmannen Kjell Hammarborg har avgjort målet. Föredragande jurist har varit Ulf Nordberg.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.